

Předmluva

Legenda praví, že nejstrašnější kletba, jakou kdo mohl počastovat svého nepřítele ve staré Číně, zněla: „Nechť žiješ v zajímavých časech!“ Ve skutečnosti je prapůvodní podoba tohoto rčení, doložená ve staletých čínských foliantech, méně elegantní, o to však sugestivnější: „Raději žít jako pes v pokojném období než jako člověk v čase války.“

Žijeme v „zajímavých časech“. A právě proto vznikla tato kniha.

Několik desítek let podléhala zejména Evropa dojmu, že válka v masovém měřítku je tématem pro historiky, ne pro naši současnost. Obranné výdaje, které po převážnou většinu lidské historie tvořily jednu z nejjednodušších částí státních rozpočtů, se propadly na historická minima. V případě České republiky, měřeno podílem na HDP, až na pouhou sedminu toho, co vydávalo na ozbrojené síly Československo v době studené války.

Koneckonců zdálo se, že úkolem armád bude již navždy ne obrana vlastního území, ale vysílání malých expedičních jednotek do zemí, které se pohledem z Česka jeví jako vzdálené a exotické. V roce 2012 zahynulo ve světě v ozbrojených konfliktech zhruba šestkrát méně lidí, než kolik jich spáchalo sebevraždu. Člověk se stal sám sobě mnohem větší hrozbou, než jakou pro něj představovala válka. A mnoho z nás podlehl dojmu, že tomu tak bude navěky.

Nejpozději 24. února 2022 se svět změnil. Vojska Ruské federace vpadla na území Ukrajiny. Tabu velké, dobyvačné války na evropském kontinentu padlo. V době vzniku tohoto textu už ruská agrese probíhá déle, než jak dlouho trvala sovětská takzvaná Velká vlastenecká válka. A každý měsíc při ní umírá téměř tolik ruských vojáků, kolik jich padlo

během celé afghánské války, ve které Sovětský svaz bojoval deset let. Téměř každý den pak bezskrupulózní ruské bombardování zabíjí ukrajinské civilisty daleko za frontovou linií, o to blíže však hranicím České republiky.

Válka na Ukrajině je ale jen jedním ze symptomů změny. A není těžké hledat další. Znovu se vynořila hrozba otevřeného válečného konfliktu mezi USA a Íránem, která se po desetiletí vznášela nad světem. I čeští občané bolestně pociťují, co obnáší ohrožení Hormuzského průlivu, jedné z tepen světové ekonomiky.

Staré jistoty se bortí, známé mapy přestávají platit. Česká republika a Evropa se v neznámém teritoriu rozhlíží kolem sebe a zjišťují, jak špatně připravené na jeho hranice dorazily – vojensky, ekonomicky i myšlenkově. Dějiny se ve své násilnosti a nevyzpytatelnosti vracejí až na práh našich domovů. A spolu s nimi se vrátil i strach.

Ten může vyvolávat různé typy reakcí. Mezi nimi i paralýzu nebo pohoďlné popírání hrozby. Bezpečnostní expert a uznávaný odborník na sféru jaderných zbraní Vlastislav Bříza se snaží oběma těmito reakcím dlouhodobě čelit svým vystupováním v řadě českých médií. Tato kniha má ve formě rozhovoru s novinářem Martinem Jonášem nabídnout ucelený pohled na to, co hrozí světu v nové éře. A také realistický pohled na to, jak uniknout z pasti, kterou představuje slabost – odvěká pozvánka pro agresory.

Následující léta budou od České republiky vyžadovat kvalifikovaná politická rozhodnutí. Bez informované veřejnosti hrozí, že po takových rozhodnutích nebude dostatečně silná poptávka. Tato kniha má za cíl svým skromným dílem přispět právě k tomu.